

De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade

Inhoud

1	Inleiding	2
2	Definities	4
3	Afbakening Richtlijn	5
4	Uitgangspunten berekening overlijdensschade	5
5	Voordeelverrekening	6
6	Verdeling onder vorderingsgerechtigden	7
7	Kapitalisatie/sterftekans	7
8	Indexering	7
9	Toepassen Richtlijn: inwerkingtreding/overgangsbepaling	8
10	Toepassen stroomdiagram (zie 12.2)	8
11	Het inkomen van kinderen	8
12	Technisch addendum	9
12.1	Inkomensbegrip	9
12.2	Stroomdiagram WNU-tabellen	10
12.3	WNU-tabellen	11
12.4	Behoeftte-/schadeberekeningen in stappen diverse gezinssamenstellingen ..	16
12.4.1	Gezin met twee volwassenen met of zonder kind(eren), waar 1 volwassenen wegvalt	16
12.4.2	Twee-oudergezin, waar 2 volwassenen wegvallen	17
12.4.3	Een-oudergezin	18
12.4.4	Co-ouderschap (waarbij beide ouders 40 tot 60% voor kind(eren) zorgen en kind(eren)	19
12.5	Verdeling gezinsleden consumptief aandeel Nibud/CBS	20
12.6	Kapitalisatie, inflatie en sterftekans	20
13	Toelichting op De Letselschade Richtlijnen	22

1 Inleiding

In de letselschadepraktijk neemt de begroting van overlijdensschade zoals bedoeld in artikel 6:108 BW een speciale plaats in. De impact op de nabestaanden is altijd zeer groot. Dit geldt zo mogelijk nog meer indien het overlijden het gevolg is van een voorval waarvoor een ander geheel of gedeeltematig aansprakelijk is, omdat de nabestaanden het overlijden als 'onnodig' zullen ervaren.

De tot in 2014 gehanteerde methodiek om overlijdensschade te berekenen, lijkt niet meer te passen bij de maatschappelijke ontwikkelingen van de afgelopen decennia. Bovendien doet deze methodiek naar het oordeel van De Letselschade Raad soms te weinig recht aan de nabestaanden. Daarom is een nieuwe methodiek voor de berekening van overlijdensschade ontwikkeld.

In 2009 hebben bij de letselschadepraktijk betrokken partijen een Denktank Overlijdensschade in het leven geroepen. Bij de samenstelling van de Denktank is zorgvuldig gekeken naar een brede vertegenwoordiging van de zijde van zowel betrokkenen (belangenbehartigers van nabestaanden), als verzekeraars, als ook van participatie vanuit de wetenschap en de rechtelijke macht.

De Letselschade Raad heeft het initiatief al in een vroeg stadium omarmd. Vanuit de Werkgroep Materiële Normering van De Letselschade Raad is deelgenomen aan de Denktank.

In de zomer van 2014 heeft de Denktank Overlijdensschade zijn rapport uitgebracht. In het rapport wordt een aanbeveling gedaan om, binnen de kaders van het Burgerlijk Wetboek, te komen tot een meer evenwichtige begroting van een overlijdensschade, waarbij zo veel mogelijk objectieve maatstaven worden gehanteerd.

De kern van de aanbeveling is om bij de berekening van overlijdensschade uit te gaan van een gezin als economische eenheid. De achtergeblevenen moeten na het ongeval hun levensstandaard van vóór het ongeval kunnen voortzetten. De besparing van kosten door het wegvallen van de overledene wordt op objectieve wijze vastgesteld, waarbij ruimte blijft voor het aanpassen van de berekening aan individuele omstandigheden.

Om tot objectieve criteria te komen, is aansluiting gezocht bij tabellen en rekenmethodieken die het Nibud hanteert. Tevens berekende het Nibud de vastgestelde percentages in deze richtlijn.

De Letselschade Raad heeft de aanbevelingen van de Denktank Overlijdensschade overgenomen en verwerkt in De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade. Deze richtlijn staat niet op zich. Voor de nadere toelichting op het Rekenmodel, de precieze berekening van overlijdensschade en de tabellen van het Nibud verwijzen wij u naar de Notitie van de Denktank Overlijdensschade en de rapportage van het Nibud van juli 2014. Deze documenten zijn te vinden op www.deletselschade-raad.nl.

Met de inwerkingtreding van De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade wordt het voorheen gehanteerde onderscheid tussen vaste en variabele lasten losgelaten. In de oude methodiek werden de vaste lasten in het gezin verdeeld in de verhouding 2:1 tussen de achtergebleven ouder en de kinderen. De variabele lasten werden verdeeld volgens de Amsterdamse schaal die stamt uit het begin van de vorige eeuw.

De oude rekenmethode kende diverse nadelen. Ten eerste bestond onduidelijkheid over wat wel en niet onder vaste lasten moest worden verstaan. Ook was het onduidelijk of een bepaald inkomensbestanddeel aan het gezin in zijn geheel of aan een der vorderingsgerechtigden moest worden toegerekend.

Ten tweede kon er een groot verschil in uitkomsten ontstaan. Juist daarom waren deskundigen op het gebied van de begroting van overlijdensschade het vaak oneens over de wijze waar bepaalde inkomsten en vergoedingen in de berekening moesten worden opgenomen. Ten derde ontstond er door het strikte onderscheid tussen de vordering van de achtergebleven kinderen en van de ouder een belang om een uitkering of schadecomponent aan een van die partijen toe te rekenen om aldus de uitkomst te beïnvloeden. Niet zelden had de achtergebleven ouder een berekend overschot terwijl de kinderen een berekend tekort hadden, doordat er in de situatie na ongeval vanuit werd gegaan dat zij een deel van de vaste lasten droegen.

Het oude model was weinig transparant. Ook was het resultaat van de berekening in veel gevallen nauwelijks uit te leggen aan nabestaanden.

Versie 2020

Na de inwerkingtreding van De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade 2015, die alleen voorzag in een rekenmethodiek voor traditionele gezinnen, heeft de Denktank 2.0, onder supervisie van de Letselschade Raad, in mei 2019 een aantal vragen aan het NIBUD voorgelegd.

Er is door het NIBUD onderzoek gedaan naar:

- Gezinnen met twee volwassenen, waarbij beide volwassenen overlijden
- Eenoudergezinnen, waarbij de volwassene overlijdt
- Co-ouderschapsituaties, waarbij één van de twee volwassenen overlijdt

Daarbij diende

- De eenvoud van het rekenmodel/ De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade gehandhaafd te blijven
- Het WNU-percentage voor de desbetreffende situatie verdedigbaar, begrijpelijk en verklaarbaar te zijn

Zoals voor alle richtlijnen is afgesproken is De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade tijdens voornoemd onderzoek van het NIBUD geëvalueerd en gereviseerd/geïndexeerd:

- Percentages WNU twee-ouder gezinnen
- Sterftekansen bij de kapitalisatie

De Letselschade Richtlijn Rekenmodel Overlijdensschade levert naar de overtuiging van De Letselschade Raad een bijdrage aan meer rechtszekerheid van nabestaanden.

2 Definities

Overlijdensschade

De schade die wordt bedoeld in artikel 6:108 lid 1 Burgerlijk Wetboek.

Economische eenheid

Voor de berekening van overlijdensschade wordt het samenlevingsverband waartoe de overledene behoorde (gezin), gezien als economische eenheid. Daarbij wordt tevens rekening gehouden met verplichtingen jegens niet inwonende kinderen.

Netto consumptief inkomen

Het Nibud heeft het netto(consumptief) inkomen gedefinieerd in zijn rapportage van juli 2014 en nader toegelicht in mei 2019¹.

In 2014 heeft het NIBUD een netto besteedbaar inkomen van 24.000 euro per jaar (2.000 euro per maand) als ondergrens genomen. Deze is nu verhoogd tot 30.000 euro per jaar (2.500 euro per maand). De verhoging van de ondergrens komt door een verhoging van het minimuminkomen en de toeslagen².

Weggevallen Normatieve Uitgaven (WNU)

Het Nibud heeft de Weggevallen Normatieve Uitgaven gedefinieerd in zijn rapportage van juli 2014 en mei 2019. In mei 2019 is de WNU-tabel voor het echtpaar al dan niet met kinderen herzien. Tevens zijn er WNU-tabellen vervaardigd door het Nibud voor andere gezinssamenstellingen³.

Een aantal uitgavenposten uit de Nibud begroting heeft nu een andere benaming dan in 2014. Bij de uitgavenposten waar dit voor geldt, is dit aangegeven met de tekst [voorheen: 'naam uit 2014'] in de NIBUD-rapportage van 2019.

Weggevallen Uitgaven (WU)

De specifieke, door het overlijden van de volwassene, weggevallen uitgaven zijn gelijk aan het verschil in kosten tussen de situatie zonder het overlijden en de situatie na het overlijden. Een voorbeeld van een weggevallen uitgave is het (gedeeltelijk) vrijvallen van de hypotheek. Meer voorbeelden staan in het Hoofdstuk 6 van de Notitie Denktank Overlijdensschade.

Bijgekomen Uitgaven (BU)

Bijgekomen uitgaven (BU) zijn de kosten als gevolg van het overlijden, zoals kosten door verlies van zelfwerkzaamheid en voor huishoudelijke hulp. Onder bijgekomen uitgaven vallen ook sociale oppas-kosten en extra opvang, zoals kosten van een kinderdagverblijf, buitenschoolse opvang van de kinderen en gastouderopvang. Ook andere uitgaven kunnen onder bijgekomen uitgaven vallen.

¹ Zie technisch addendum

² Zie hoofdstuk 2 rapportage 2019

³ Zie technisch addendum

3 Afbakening Richtlijn

De richtlijn ziet op de te hanteren methode om de schade te begroten als bedoeld in artikel 6:108 lid 1 BW. De begroting van de kosten teraardebestelling 6:108 lid 2 BW is niet in de richtlijn opgenomen.

De Richtlijn is toepasbaar voor het overgrote deel van de overlijdensschadezaken. De rekenmethode gaat uit van de volgende gezinssamenstellingen:

1. Gezin met twee volwassene met of zonder kind(eren), waar 1 volwassene wegvalt
2. Twee-oudergezin, waar 2 volwassenen wegvallen en kind(eren)
 - a. in het ouderlijk huis blijven wonen
 - b. opgenomen worden in een ander gezin
3. Een-oudergezin, waar de volwassene wegvalt en kind(eren)
 - a. in het ouderlijk huis blijven wonen
 - b. opgenomen worden in een ander gezin
4. Co-ouderschap (waarbij beide ouders 40 tot 60% voor kind(eren) zorgen en kind(eren)
 - a. in het ouderlijk huis van de overledene blijven wonen
 - b. opgenomen worden in een ander gezin (kan andere ouder zijn)

Voor zover sprake is van bijzondere omstandigheden, zal de schade concreet moeten worden vastgesteld. Daarbij dient te worden gehandeld in de geest van de richtlijn. Dit betekent met behulp van het rekenmodel, waarbij het gezinsinkomen centraal staat en de berekening verloopt conform de Nibud-systematiek.⁴

4 Uitgangspunten berekening overlijdensschade

Bij de methode voor de berekening van de overlijdensschade (6:108 BW) zijn de volgende aspecten leidend:

- a. Het gezin wordt beschouwd als een economische eenheid.
- b. Het netto besteedbare (consumptieve) gezinsinkomen voor en na het overlijden is de basis voor de berekening.

De overlijdensschade wordt als volgt berekend:

Stap 1: bepaling behoefte

Het netto besteedbaar (consumptieve) gezinsinkomen zonder het overlijden wordt conform de definitie van het Nibud vastgesteld en vervolgens verminderd met een vastgesteld percentage weggeval- len normatieve uitgaven (WNU). Dit leidt tot de vaststelling van de behoefte van het gezin na overlijden.

De WNU is afhankelijk van de gezinssamenstelling, het gezinsinkomen, het aantal gezinsleden in combinatie met de leeftijden van de kinderen zonder overlijden.

⁴ Op alle De Letselschade Richtlijnen is een hardheidsclausule van toepassing. Zie hoofdstuk 13 'Toelichting op De Letselschade Richtlijnen'.

Stap 2: bepaling inkomen na overlijden

Het netto besteedbaar (consumptieve) gezinsinkomen van de achtergeblevene(n) wordt geïnventariseerd en conform de definitie van het Nibud vastgesteld.

Stap 3: bepaling WU en BU

De weggevallen uitgaven (WU), zoals bijvoorbeeld de weggevallen hypotheeklasten, verhogen het netto besteedbaar (consumptieve) gezinsinkomen na overlijden en verlagen hierdoor de behoefteigheid.

De bijgekomen uitgaven (BU), zoals bijvoorbeeld opvangkosten van de kinderen, verlagen het netto besteedbaar (consumptieve) gezinsinkomen na overlijden en verhogen hierdoor de behoefteigheid.

Stap 4: bereken jaarschade gezin

Wanneer de behoefte (stap 1) is bepaald, wordt deze verlaagd met het inkomen na overlijden (stap 2), verlaagd met de WU en verhoogd met de BU (stap 3). Hetgeen resteert is de jaarschade van het gezin.

Aandachtspunt: het Nibud hanteert de sluitende begroting als uitgangspunt. Vanaf een netto besteedbaar inkomen van € 48.000 per jaar is sprake van een overschot op de begroting. Het is niet mogelijk om vast te stellen welk deel van het overschot kan worden toegeschreven aan de volwassene die wegvalt. Daarom is het overschot in zijn geheel toegeschreven aan het huishouden en niet aan de overledene en derhalve niet opgenomen in het WNU-percentage. Indien in een betreffende casus in verband met dit overschot alsnog een correctie is gewenst, kan dit met de weggevallen uitgaven worden bewerkstelligd.

5 Voordeelverrekening

Een onderdeel van de Richtlijn is een regeling voor de verrekening van uitkeringen die de vorderingsgerechtigden na het overlijden ontvangen. Dergelijke uitkeringen dienen op het totaal van de gezinschade (stap 2) in mindering gebracht te worden, tenzij criteria van redelijkheid en billijkheid zich daartegen verzetten.

Toelichting:

- Doordat van een gezin als economische eenheid wordt uitgegaan, is in beginsel niet van invloed wie de begunstigde van de uitkering is.
- Er moet rekening worden gehouden met de aard van de uitkering. De geldende jurisprudentie dient te worden gevolgd. Periodieke uitkeringen zoals belastingvoordeel, nabestaandenpensioen en vermindering van periodieke uitgaven, worden al in de berekening van het netto besteedbare inkomen volgens het Nibud-model meegenomen.
- Eenmalige uitkeringen kunnen ook zonder overlijden tot uitkering komen, zoals bij een gecombineerde levensverzekering met een spaarcomponent. Het eventuele voordeel zit dan niet in de uitkering op zich, maar in het moment van uitkering en de mogelijke bespaarde premie. (De uitkering kan immers ook lager zijn doordat de looptijd niet is volgemaakt.)

Een uitkering ter vergoeding van affectieschade (in 2014 nog een wetsvoorstel, in 2019 wet geworden) dient in geen geval te worden verrekend.

6 Verdeling onder vorderingsgerechtigden

De Letselschade Raad onderschrijft het standpunt van de Denktank dat een verdeling van de schade over de vorderingsgerechtigden achterwege kan blijven. De Raad doet de aanbeveling de berekende schade niet te verdelen onder de individuele gezinsleden.

Het niet verdelen van de berekende gezinsschade sluit aan bij de feitelijke situatie van het overgrote deel van de gezinnen: de achtergebleven ouder blijft alimentatieplichtig jegens de kinderen. De vordering wordt pro se en namens de kinderen ingediend.

Indien er minderjarige kinderen zijn, kan de kantonrechter de overgebleven ouder machtigen de vaststellingsovereenkomst aan te gaan namens haar- of hemzelf en de kinderen.

Indien betrokkene(n) toch een verdeling van de schade voorstaan, kan gebruik worden gemaakt van het door het Nibud/CBS aangehouden verdelingspercentage⁵. De verdeling dient ieder jaar opnieuw vastgesteld worden, omdat de percentages per gezinslid veranderen bij een wijziging in de gezinssamenstelling.

De verdeling van de schade tast de omvang van de totale schade (gezinsschade) niet aan.

7 Kapitalisatie/sterftekans

Bij de begroting van toekomstschade wordt gekapitaliseerd overeenkomstig de gangbare praktijk, rekening houdend met rendement, inflatie en sterftekans.⁶

Echtpaar zonder kinderen

In de berekening van het gederfd levensonderhoud waarbij sprake is van een echtpaar zonder kinderen, worden de sterftekansen van beide personen toegepast. De sterftekans van de overledene loopt vanaf het jaar van overlijden en die van de partner vanaf de datum van kapitalisatie.

Gezin met kinderen

Daar waar er sprake is van een gezin met kind(eren) zal de sterftekans van de overledene vanaf het jaar van overlijden toegepast worden. Zolang er nog kinderen in de berekening betrokken zijn, wordt de sterftekans van de partner (nog) niet toegepast. Zodra de kinderen uit de berekening zijn, doordat de looptijd voor hen voorbij is, zal de jaarlijkse sterftekans van de partner wel betrokken worden in de berekening, berekend vanaf de kapitalisatiedatum.

8 Indexering

De te hanteren tabellen van het Nibud zullen in elk geval om de vijf jaar worden herbeoordeeld en herzien. De eerste herbeoordeling is ook meegenomen in het aanvullende rapport van 2019 en gaat per ingangsdatum van deze richtlijn in.

⁵ Zie technisch addendum

⁶ Zie technisch addendum

9 Toepassen Richtlijn: inwerkingtreding/overgangsbepaling

Deze Richtlijn ziet op alle overlijdensschade zaken waarbij de datum van overlijden is gelegen op of na de dag van publicatie van deze richtlijn. Zaken van vóór de ingangsdatum van de richtlijn moeten worden beoordeeld conform de richtlijn van 12-02-2015 dan wel danwel begroot conform de ten tijde van het overlijden gangbare wijze. Het staat partijen vrij om in onderling overleg het nieuwe rekenmodel te gebruiken in oudere zaken, waarin nog geen overlijdensschadeberekening is gemaakt.

10 Toepassen stroomdiagram (zie 12.2)

Als voorbeeld:

Een alleenstaande moeder die de volledige zorg voor haar twee kinderen (jonger dan 13 jaar) heeft, overlijdt. De vrouw woonde in een huurwoning en had een netto inkomen van 48.000 euro per jaar. Haar twee kinderen gaan na haar overlijden bij haar ex-partner wonen en verlaten dus het huis waar zij voor het overlijden het merendeel van de tijd woonden. In dat geval zal tabel 5.7 moeten worden gehanteerd en valt 35,2% van de kosten weg met het overlijden (dit is nog exclusief de huur van de woning). Blijven de kinderen in het huis wonen, dan geldt tabel 5.5 en valt 22,7% van de kosten weg.

11 Het inkomen van kinderen

Voor de overlijdensschademethodiek wordt het inkomen van de minderjarige en meerderjarige kinderen (die niet zelf in hun levensonderhoud voorzien), zoals inkomsten uit bijbaantjes, de studiefinanciering, toeslagen en/of de tegemoetkoming scholieren, **niet meegenomen** in de berekeningen.

Bij de berekening van de weggevallen uitgaven, gaat het NIBUD ervan uit dat thuiswonende kinderen ouder dan 18 jaar op dezelfde manier worden behandeld als kinderen van 13 jaar of ouder. Voor alle uitgavenposten waar de leeftijd van het kind van invloed is, geldt dat de uitgaven voor een kind dat 13 jaar of ouder is, gelijk zijn aan die van een meerderjarige (volwassene). Wel hebben meerderjarige kinderen, in tegenstelling tot minderjarige kinderen, een eigen zorgverzekering en (meer) studiekosten. Daar staat tegenover dat ze ook extra inkomsten hebben (studiefinanciering, bijbaan, zorgtoeslag). De aanname is dat deze extra kosten van meerderjarigen uit de eigen inkomsten van het meerderjarige kind worden bekostigd. Het inkomen van de 18-plusser moet dan ook **niet** worden meegeteld bij het huishoudinkomen.

12 Technisch addendum

In dit addendum worden de (reken)technische aspecten nader uitgewerkt.

12.1 Inkomensbegrip

Het (totaal) netto besteedbaar inkomen is het uitgangspunt voor het berekenen van de (weggeval- len) uitgaven. Hierbij worden alle inkomstenbronnen bij het inkomen opgenomen en niet verrekend met bepaalde uitgavenposten. Dit komt zo dicht mogelijk in de buurt van het daadwerkelijke bedrag waarover huishoudens keuzevrijheid hebben.

In dit netto besteedbaar inkomen zijn dus ook alle toeslagen en heffingskortingen opgenomen. Zo worden de huur- en zorgtoeslag tot het inkomen gerekend en bij de uitgaven worden dan de bruto huur en de premies voor de zorgverzekering opgenomen. Hetzelfde geldt voor het belastingvoordeel op de hypotheekrente: het belastingvoordeel zit in het inkomen en de bruto hypotheekrente wordt als uitgavenpost beschouwd.

Tabel A geeft weer wat onder het netto besteedbaar inkomen wordt verstaan.

Tabel A: opbouw totaal netto besteedbaar inkomen (volgens Nibud inkomensbegrip en voor de be- rekening van overlijdensschade)

Inkomensbron	Nibud inkomensbegrip	Netto consumptief inkomen t.b.v. overlijdensschadeberekening
Bruto loon uit arbeid hoofdkostwinner	+	+
Bruto loon uit arbeid partner	+	+
Bruto loon uit arbeid kinderen	+	
Fiscale winst hoofd kostwinner	+	+
Fiscale winst over de leden van het huishouden	+	+
Sociale uitkeringen	+	+
Bruto pensioen	+	+
Bijverdiensten	+	+
Inkomsten uit vermogen	+	+
Huurtoeslag	+	+
Zorgtoeslag	+	+
Kinderbijslag, kindgebonden budget	+	+
Kinderopvangtoeslag	+	+
Studiefinanciering/tegemoetkoming scholieren	+	
Ontvangen alimentatie	+	+
Koopsubsidies	+	+
Overig inkomen (kostgeld)	+	+
Premies werknemersverzekeringen*	-	-
Premies volksverzekeringen en AOW, Anw, Wlz	-	-
Loon en inkomstenbelasting (waarbij de hypotheekrenteaftrek, heffingskortingen en alle aftrekposten (ook voor zelfstandigen) en bijtellingen, zoals de fiscale bijtelling voor de lease-auto, zijn verrekend)**	-	-
Procentuele premie ZVW***	-	-
Totaal besteedbaar inkomen	=	=

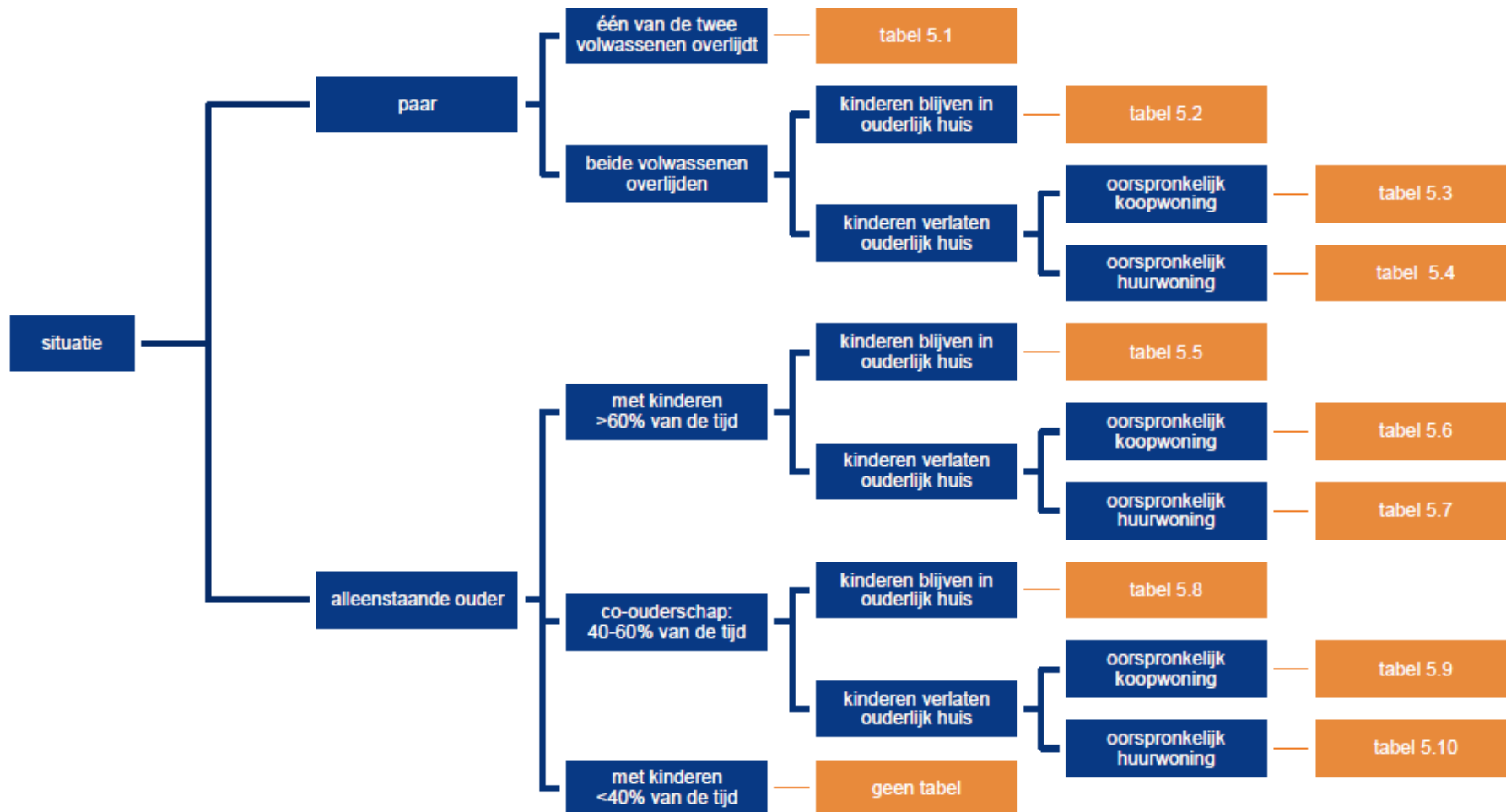
* pensioenbijdrage, e.d.

** de belasting in Box 3 (vermogensrendementsheffing) vormt eveneens een onderdeel in de bepaling van het netto besteedbaar inkomen

*** de nominale premie ZVW (de premie die iedere verzekeringsplichtige betaalt voor zijn zorgverzekering) is een uitgave en wordt niet opgenomen in de berekening van het netto besteedbaar inkomen. De inkomensafhankelijke bijdrage ZVW (de werkgeversheffing ZVW (tot 2013) en de bijdrage ZVW) dient wel opgenomen te worden.

12.2 Stroomdiagram WNU-tabellen

Voor de te hanteren tabel met WNU-percentages in de verschillende situaties geldt onderstaand stroomschema.

12.3 WNU-tabellen

Tabel 5.1: Percentages WNU bij paar waar één volwassene wegvalt

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Paar zonder kinderen	26,7%	25,3%	22,6%	19,6%	17,7%	16,4%	15,3%
Paar met 1 kind onder de 13 jaar	20,2%	19,5%	18,2%	15,8%	14,2%	13,1%	12,2%
Paar met 1 kind van 13 jaar of ouder	18,2%	17,9%	17,4%	15,1%	13,5%	12,4%	11,6%
Paar met 2 kinderen onder de 13 jaar	19,0%	18,6%	17,8%	15,3%	13,7%	12,5%	11,6%
Paar met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	17,9%	17,7%	17,3%	14,9%	13,3%	12,1%	11,2%
Paar met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	17,5%	17,4%	17,1%	14,6%	12,9%	11,8%	10,9%
Paar met 3 kinderen onder de 13 jaar	15,7%	15,3%	14,5%	13,6%	12,1%	11,0%	10,2%
Paar met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	15,2%	15,0%	14,1%	13,3%	11,8%	10,7%	9,9%
Paar met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	16,9%	13,9%	13,5%	13,1%	11,6%	10,5%	9,7%
Paar met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	16,5%	12,9%	12,9%	12,9%	11,4%	10,3%	9,5%

Tabel 5.2: Percentages WNU bij paar waar beide volwassenen wegvallen, waarbij het kind in het ouderlijk huis blijft wonen

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Paar met 1 kind onder de 13 jaar	47,0%	45,3%	42,1%	36,6%	33,0%	30,4%	28,4%
Paar met 1 kind van 13 jaar of ouder	43,3%	42,5%	40,9%	35,2%	31,6%	29,0%	27,1%
Paar met 2 kinderen onder de 13 jaar	39,5%	39,1%	38,2%	33,1%	29,6%	27,1%	25,3%
Paar met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	36,6%	35,7%	33,9%	32,0%	28,7%	26,2%	24,4%
Paar met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	35,6%	35,3%	35,3%	31,3%	27,9%	25,5%	23,7%
Paar met 3 kinderen onder de 13 jaar	36,5%	35,8%	34,3%	32,8%	29,3%	26,8%	24,9%
Paar met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	37,6%	37,2%	35,4%	33,5%	29,9%	27,3%	25,3%
Paar met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	36,5%	36,5%	35,5%	34,5%	30,6%	27,8%	25,8%
Paar met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	36,0%	36,0%	35,8%	35,6%	31,5%	28,5%	26,3%

Tabel 5.3: Percentages WNU bij paar waar beide volwassenen wegvallen, waarbij het kind het ouderlijk huis (koopwoning) verlaat (exclusief WU voor hypotheek en BU voor nieuwe gezin)

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Paar met 1 kind onder de 13 jaar	67,9%	64,9%	58,6%	50,4%	45,0%	41,1%	38,2%
Paar met 1 kind van 13 jaar of ouder	63,5%	61,5%	57,5%	49,1%	43,7%	39,8%	37,0%
Paar met 2 kinderen onder de 13 jaar	61,4%	59,3%	56,0%	48,0%	42,5%	38,6%	35,7%
Paar met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	58,5%	55,5%	51,6%	47,0%	41,7%	37,8%	34,9%
Paar met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	57,8%	54,6%	52,8%	46,4%	41,0%	37,1%	34,3%
Paar met 3 kinderen onder de 13 jaar	59,0%	55,9%	52,4%	48,3%	42,7%	38,7%	35,7%
Paar met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	60,4%	56,9%	53,4%	49,1%	43,4%	39,3%	36,2%
Paar met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	60,3%	55,9%	53,2%	50,2%	44,2%	39,9%	36,7%
Paar met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	60,1%	55,4%	53,0%	51,3%	45,0%	40,6%	37,3%

Tabel 5.4: Percentages WNU bij paar waar beide volwassenen wegvallen, waarbij het kind het ouderlijk huis (huurwoning) verlaat (exclusief WU voor huur en BU voor nieuwe gezin)

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Paar met 1 kind onder de 13 jaar	62,3%	59,1%	53,2%	45,9%	41,0%	37,5%	34,9%
Paar met 1 kind van 13 jaar of ouder	58,5%	56,1%	52,1%	44,6%	39,7%	36,3%	33,7%
Paar met 2 kinderen onder de 13 jaar	56,5%	54,2%	50,6%	43,4%	38,5%	35,1%	32,5%
Paar met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	53,6%	50,8%	46,4%	42,5%	37,7%	34,3%	31,7%
Paar met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	52,9%	50,3%	48,0%	41,9%	37,0%	33,6%	31,1%
Paar met 3 kinderen onder de 13 jaar	54,1%	51,4%	47,4%	43,7%	38,7%	35,2%	32,5%
Paar met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	55,5%	52,7%	48,6%	44,6%	39,4%	35,7%	33,0%
Paar met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	55,4%	51,9%	48,7%	45,6%	40,2%	36,3%	33,5%
Paar met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	55,2%	51,3%	48,7%	46,8%	41,1%	37,1%	34,1%

Tabel 5.5: Percentages WNU bij eenoudergezin, waarbij het kind in het ouderlijk huis blijft wonen

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Eenouder met 1 kind onder de 13 jaar	35,1%	32,2%	26,9%	23,9%	21,9%	20,5%	19,2%
Eenouder met 1 kind van 13 jaar of ouder	31,9%	31,6%	26,1%	22,9%	20,7%	19,2%	18,1%
Eenouder met 2 kinderen onder de 13 jaar	27,4%	27,2%	22,7%	20,0%	18,2%	17,0%	16,0%
Eenouder met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	24,6%	23,7%	21,8%	19,1%	17,4%	16,2%	15,2%
Eenouder met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	21,9%	21,7%	21,3%	18,7%	16,9%	15,6%	14,7%
Eenouder met 3 kinderen onder de 13 jaar	24,8%	24,0%	22,5%	19,7%	17,9%	16,6%	15,6%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	24,0%	23,7%	23,1%	20,2%	18,3%	17,0%	15,9%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	23,1%	22,7%	21,8%	20,9%	18,8%	17,3%	16,3%
Eenouder met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	22,4%	22,2%	21,9%	21,6%	19,4%	17,8%	16,6%

Tabel 5.6: Percentages WNU bij eenoudergezin, waarbij het kind het ouderlijk huis (koopwoning) verlaat (exclusief WU voor hypotheek en BU voor nieuwe gezin)

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Eenouder met 1 kind onder de 13 jaar	55,9%	50,7%	43,5%	37,8%	34,0%	31,3%	29,1%
Eenouder met 1 kind van 13 jaar of ouder	52,6%	50,3%	42,8%	36,9%	32,9%	30,1%	28,1%
Eenouder met 2 kinderen onder de 13 jaar	50,1%	47,5%	40,6%	35,0%	31,3%	28,6%	26,6%
Eenouder met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	47,3%	44,3%	39,9%	34,2%	30,5%	27,9%	25,9%
Eenouder met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	44,6%	44,4%	39,5%	33,8%	30,1%	27,4%	25,4%
Eenouder met 3 kinderen onder de 13 jaar	48,3%	47,6%	41,2%	35,4%	31,4%	28,7%	26,6%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	47,5%	45,0%	42,0%	36,0%	32,0%	29,1%	27,0%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	46,6%	46,4%	43,0%	36,7%	32,5%	29,6%	27,4%
Eenouder met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	45,8%	43,3%	40,8%	37,4%	33,1%	30,0%	27,7%

Tabel 5.7: Percentages WNU bij eenoudergezin, waarbij het kind het ouderlijk huis (huurwoning) verlaat (exclusief WU voor huur en BU voor nieuwe gezin)

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Eenouder met 1 kind onder de 13 jaar	51,4%	46,3%	38,0%	33,2%	30,0%	27,8%	25,9%
Eenouder met 1 kind van 13 jaar of ouder	48,0%	45,8%	37,4%	32,3%	29,0%	26,6%	24,8%
Eenouder met 2 kinderen onder de 13 jaar	45,5%	43,1%	35,2%	30,5%	27,3%	25,1%	23,4%
Eenouder met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	42,6%	39,8%	34,5%	29,7%	26,6%	24,3%	22,7%
Eenouder met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	39,8%	37,7%	34,1%	29,3%	26,1%	23,9%	22,2%
Eenouder met 3 kinderen onder de 13 jaar	43,6%	40,8%	35,8%	30,8%	27,5%	25,2%	23,4%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	42,7%	40,5%	36,6%	31,4%	28,0%	25,6%	23,8%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	41,7%	39,2%	35,3%	32,1%	28,6%	26,0%	24,2%
Eenouder met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	40,9%	38,6%	35,5%	32,9%	29,2%	26,5%	24,5%

Tabel 5.8: Percentages WNU bij co-ouderschap, waarbij het kind in het ouderlijk huis blijft wonen

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Eenouder met 1 kind onder de 13 jaar	42,4%	37,2%	31,0%	27,7%	25,4%	23,7%	22,1%
Eenouder met 1 kind van 13 jaar of ouder	39,2%	36,6%	30,2%	26,7%	24,2%	22,4%	21,0%
Eenouder met 2 kinderen onder de 13 jaar	34,7%	32,2%	26,8%	23,8%	21,7%	20,2%	18,9%
Eenouder met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	31,9%	28,7%	25,9%	22,9%	20,9%	19,4%	18,1%
Eenouder met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	29,2%	26,7%	25,4%	22,5%	20,4%	18,8%	17,6%
Eenouder met 3 kinderen onder de 13 jaar	32,1%	31,3%	26,6%	23,5%	21,4%	19,8%	18,5%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	31,3%	28,7%	27,2%	24,0%	21,8%	20,2%	18,8%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	30,4%	27,7%	25,9%	24,7%	22,3%	20,5%	19,2%
Eenouder met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	29,7%	27,2%	26,0%	25,4%	22,9%	21,0%	19,5%

Tabel 5.9: Percentages WNU bij co-ouderschap, waarbij het kind het ouderlijk huis (koopwoning) verlaat (exclusief WU voor hypotheek en BU voor nieuwe gezin)

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Eenouder met 1 kind onder de 13 jaar	63,2%	55,7%	47,6%	41,6%	37,5%	34,5%	32,0%
Eenouder met 1 kind van 13 jaar of ouder	59,9%	55,3%	46,9%	40,7%	36,4%	33,3%	31,0%
Eenouder met 2 kinderen onder de 13 jaar	57,4%	52,5%	44,7%	38,8%	34,8%	31,8%	29,5%
Eenouder met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	54,6%	49,3%	44,0%	38,0%	34,0%	31,1%	28,8%
Eenouder met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	51,9%	47,2%	43,6%	37,6%	33,6%	30,6%	28,3%
Eenouder met 3 kinderen onder de 13 jaar	55,6%	50,3%	45,3%	39,2%	34,9%	31,9%	29,5%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	54,8%	50,0%	46,1%	39,8%	35,5%	32,3%	29,9%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	53,9%	48,9%	44,9%	40,5%	36,0%	32,8%	30,3%
Eenouder met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	53,1%	48,3%	44,9%	41,2%	36,6%	33,2%	30,6%

Tabel 5.10: Percentages WNU bij co-ouderschap, waarbij het kind het ouderlijk huis (huurwoning) verlaat (exclusief WU voor huur en BU voor nieuwe gezin)

Huishoudsamenstelling	€ 30.000	€ 36.000	€ 48.000	€ 60.000	€ 72.000	€ 84.000	€ 96.000
Eenouder met 1 kind onder de 13 jaar	58,7%	51,3%	42,1%	37,0%	33,5%	31,0%	28,8%
Eenouder met 1 kind van 13 jaar of ouder	55,3%	50,8%	41,5%	36,1%	32,5%	29,8%	27,7%
Eenouder met 2 kinderen onder de 13 jaar	52,8%	48,1%	39,3%	34,3%	30,8%	28,3%	26,3%
Eenouder met 2 kinderen, waarvan één jonger is dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder is	49,9%	44,8%	38,6%	33,5%	30,1%	27,5%	25,6%
Eenouder met 2 kinderen van 13 jaar of ouder	47,1%	42,7%	38,2%	33,1%	29,6%	27,1%	25,1%
Eenouder met 3 kinderen onder de 13 jaar	50,9%	45,8%	39,9%	34,6%	31,0%	28,4%	26,3%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan twee jonger dan 13 jaar en één 13 jaar of ouder	50,0%	45,5%	40,7%	35,2%	31,5%	28,8%	26,7%
Eenouder met 3 kinderen, waarvan één jonger dan 13 jaar en twee 13 jaar of ouder	49,0%	44,2%	39,4%	35,9%	32,1%	29,2%	27,1%
Eenouder met 3 kinderen van 13 jaar of ouder	48,2%	43,6%	39,6%	36,7%	32,7%	29,7%	27,4%

12.4 Behoeft-/schadeberekeningen in stappen diverse gezinssamenstellingen

Hierna wordt een korte weergave getoond van de wijze van het berekenen van de behoefte dan wel jaarschade in de diverse gezinssamenstellingen inclusief de verwijzing naar de diverse van toepassing zijnde WNU-tabellen. Bij de weggevallen uitgaven en de bijgekomen uitgaven wordt aangegeven waar de specifieke aandacht naar uit dient te gaan. Hierdoor worden er in sommige situaties meerdere WU of BU weergegeven.

De percentages in de tabellen kunnen worden gebruikt om vast te stellen welke uitgaven wegvallen, als percentage van het besteedbaar inkomen, als volwassene(n) binnen het huishouden overlijdt.

- Indien het besteedbaar inkomen minder is dan 30.000 euro per jaar, dan dienen de percentages uit de kolom bij een inkomen van 30.000 euro te worden gehanteerd en toegepast te worden op het daadwerkelijke inkomen onder de 30.000 euro.
- Bij een inkomen dat ligt tussen de inkomens in een rij, dient geïnterpoleerd te worden. Bijvoorbeeld bij een besteedbaar inkomen van 56.000 euro per jaar geldt in de situatie uit tabel 5.1 bij een paar met 2 kinderen onder de 13 jaar (waarbij één volwassene wegvalt) een percentage van 16,1% ($2/3 * 15,3\% + 1/3 * 17,8\%$).
- Bij een inkomen van meer dan 96.000 euro per jaar gelden de percentages uit de kolom behorende bij een inkomen van 96.000 euro. Dit wordt toegepast op het daadwerkelijke inkomen boven de 96.000 euro.

12.4.1 Gezin met twee volwassenen met of zonder kind(eren), waar 1 volwassen wegvalt

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.1)

= behoefte gezin

Behoeft gezin

Minus

Netto consumptief inkomen gezin na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) - casusspecifiek

= jaarschade gezin

Indien er onder de achtergeblevenen verdeeld dient te worden, gebeurt dit op de jaarschade gezin conform de verdelingstabel (zie 12.5)

12.4.2 Twee-oudergezin, waar 2 volwassenen wegvallen

Hier dient een onderscheid gemaakt te worden in de situatie na overlijden, namelijk:

- Dat de kind(eren) in het ouderlijk huis blijven wonen
- Dat de kind(eren) opgenomen worden in een ander gezin

Kinderen blijven in het ouderlijk huis wonen

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.2)

= behoefte kind(eren)

Behoeft kind(eren)

Minus

Netto consumptief inkomen kind(eren) na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) - casusspecifiek

= jaarschade kind(eren)

Kinderen worden opgenomen in een ander gezin

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.3 (koopwoning) of 5.4 (huurwoning))

= behoefte kind(eren)

Behoeft kind(eren)

Minus

Netto consumptief inkomen kind(eren) na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - huur- of hypotheeklasten

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) – woongerelateerde uitgaven voor kind in nieuw gezin

Bijgekomen uitgaven (BU) – casusspecifiek

= jaarschade kind(eren)

In beide situaties geldt dat als er meerdere kinderen achterblijven en de schade dient verdeeld te worden, dan zal er een gelijkelijke verdeling plaatsvinden. Dus bij twee kinderen geldt dat ieder kind 50% van de jaarschade toebedeeld krijgt, bij vijf kinderen geldt dat ieder kind 20% van de jaarschade toebedeeld krijgt.

12.4.3 Een-oudergezin

Hier dient een onderscheid gemaakt te worden in de situatie na overlijden, namelijk:

- Dat de kind(eren) in het ouderlijk huis blijven wonen
- Dat de kind(eren) opgenomen worden in een ander gezin

Kinderen blijven in het ouderlijk huis wonen

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.5)

= behoefte kind(eren)

Behoeft kind(eren)

Minus

Netto consumptief inkomen kind(eren) na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) - casusspecifiek

= jaarschade kind(eren)

Kinderen worden opgenomen in een ander gezin

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.6 (koopwoning) of 5.7 (huurwoning))

= behoefte kind(eren)

Behoeft kind(eren)

Minus

Netto consumptief inkomen kind(eren) na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - huur- of hypotheeklasten

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) – woongerelateerde uitgaven voor kind in nieuw gezin

Bijgekomen uitgaven (BU) – casusspecifiek

= jaarschade kind(eren)

In beide situaties geldt dat als er meerdere kinderen achterblijven en de schade dient verdeeld te worden, dan zal er een gelijkelijke verdeling plaatsvinden. Dus bij twee kinderen geldt dat ieder kind 50% van de jaarschade toebedeeld krijgt, bij vijf kinderen geldt dat ieder kind 20% van de jaarschade toebedeeld krijgt.

12.4.4 Co-ouderschap (waarbij beide ouders 40 tot 60% voor kind(eren) zorgen en kind(eren))

Hier dient een onderscheid gemaakt te worden in de situatie na overlijden, namelijk:

- Dat de kind(eren) in het ouderlijk huis blijven wonen
- Dat de kind(eren) opgenomen worden in een ander gezin (kan andere ouder zijn)

Kinderen blijven in het ouderlijk huis wonen

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.8)

= behoefte kind(eren)

Behoeft kind(eren)

Minus

Netto consumptief inkomen kind(eren) na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) - casusspecifiek

= jaarschade kind(eren)

Kinderen worden opgenomen in een ander gezin

Netto consumptief inkomen gezin zonder overlijden

Minus

WNU (tabel 5.9 (koopwoning) of 5.10 (huurwoning))

= behoefte kind(eren)

Behoeft kind(eren)

Minus

Netto consumptief inkomen kind(eren) na overlijden

Minus

Weggevallen uitgaven (WU) - huur- of hypotheeklasten

Weggevallen uitgaven (WU) - casusspecifiek

Plus

Bijgekomen uitgaven (BU) – woongerelateerde uitgaven voor kind in nieuw gezin

Bijgekomen uitgaven (BU) – casusspecifiek

= jaarschade kind(eren)

In beide situaties geldt dat als er meerdere kinderen achterblijven en de schade dient verdeeld te worden, dan zal er een gelijkelijke verdeling plaatsvinden. Dus bij twee kinderen geldt dat ieder kind 50% van de jaarschade toebedeeld krijgt, bij vijf kinderen geldt dat ieder kind 20% van de jaarschade toebedeeld krijgt.

12.5 Verdeling gezinsleden consumptief aandeel Nibud/CBS

De Letselschade Raad doet de stellige aanbeveling de berekende schade NIET te verdelen onder de individuele gezinsleden. Indien betrokkenen toch een verdeling van de schade voorstaan, kan gebruik worden gemaakt van de onderstaande verdelingspercentages. De verdeling dient ieder jaar opnieuw vastgesteld worden, omdat de percentages per gezinslid veranderen bij een wijziging in de gezinssamenstelling.

Aangezien na het overlijden een gezin met 1 volwassene met kinderen overblijft, zal in deze situatie de verdeling van een één-oudergezin gehanteerd dienen te worden:

één-ouder gezinnen			
aantal kinderen in een gezin	%% totaal	%% per kind	%% ouder
1	23	23	77
2	31	16	69
3	37	12	63
4	42	11	58

Wanneer alleen kinderen overblijven wordt de schade gelijkelijk verdeeld over de kinderen.

12.6 Kapitalisatie, inflatie en sterftekans

Bij het berekenen van overlijdensschade zijn er actuariael gezien altijd twee sterftekansen van invloed: de sterftekans van de overledene en de sterftekans van de partner. De sterftekans van het kind wordt, gezien de zeer kleine correctie, buiten beschouwing gelaten.

In de vroegere rekenmethodiek (vóór 2015) werd de individuele schade altijd met beide sterftekansen gekapitaliseerd. De schade van de achtergebleven partner werd gecorrigeerd voor de sterftekans van de overledene én de sterftekans van de partner zelf. Deze dubbele sterftekanscorrectie is van grotere invloed naarmate de leeftijden stijgen. De schade van het kind werd enkel gecorrigeerd voor de sterftekans van de overleden ouder. De sterftekanscorrectie vond op jaarbasis plaats. Indien sprake was van een voortdurende (levenslang durende) schade werd derhalve gerekend tot het bereiken van de 100-jarige leeftijd van de overledene of partner die deze leeftijd het eerst bereikt.

In het nieuwe rekenmodel sinds 2015 wordt een gezinsschade berekend en werd tot nu toe enkel rekening gehouden met de sterftekans van één partner. Er was gekozen om te rekenen tot de statistische eindleeftijd van de kortst levende. Achterliggende reden was dat de sterftekansen van de achtergebleven partner anders ook schade verlagend werkt voor de schade van de kinderen. Op deze wijze vond geen jaarlijkse sterftekanscorrectie plaats. Indien sprake was van een voortdurende (levenslang durende) schade werd daarom de looptijd beperkt tot de statistische eindleeftijd. De consequentie voor deze keuze was echter dat in het nieuwe rekenmodel bij het berekenen van de overlijdensschade van echtparen zonder kinderen er geen sterftekanscorrectie plaatsvindt van één van de partners. Actuarieel gezien is dit niet correct, omdat in dat geval één van de partners

onsterfelijk zou zijn. Dit is reden geweest voor aanpassing naar hetgeen nu vermeld is in de richtlijn. Op deze wijze wordt er nu wel rekening gehouden met twee sterftেকansen (de overledene en de partner), maar wordt de schade van het kind enkel gecorrigeerd voor de sterftেকans van de overledene. Deze aanpassing (jaarlijkse sterftেকanscorrectie) betekent dat, wanneer er sprake is van een voortdurende (levenslang durende) schade, er gerekend moet worden tot het bereiken van de 100-jarige leeftijd van de overledene of partner die deze leeftijd het eerst bereikt.

13 Toelichting op De Letselschade Richtlijnen

Binnen De Letselschade Raad is de Werkgroep Normering verantwoordelijk voor de ontwikkeling van De Letselschade Richtlijnen. De leden van de werkgroep zijn benoemd door het Platformoverleg en treden op namens een achterban. Gedurende de ontwikkeling van een nieuwe richtlijn raadplegen de leden van de werkgroep op vaste momenten de eigen achterban. Diverse consultatierondes gaan vooraf aan de totstandkoming van een concept richtlijn. Na akkoord van het Platformoverleg is een richtlijn definitief. Deze werkwijze verzekert een zo breed mogelijk draagvlak voor De Letselschade Richtlijnen.

Voor alle De Letselschade Richtlijnen geldt een hardheidsclausule:

De Letselschade Richtlijnen voor het vaststellen van schade hebben in beginsel algemene werking. Mocht de toepassing van een dergelijke richtlijn in een gegeven geval onredelijk uitwerken of in de betreffende situatie van het slachtoffer niet passend zijn, dan treden partijen in overleg over een ander bedrag, respectievelijk een andere wijze van schadevaststelling.